

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvemši nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrst 250 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knafljova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

G. Korošec grozi z zakonom o zaščiti države

Včeraj se je dal poučiti od podrejenih uradnikov, danes pa se bo posvetoval s šefi vladnih strank — Odmev režimskih groženj v Zagrebu

Beograd, 5. decembra. Prvodecembrski dogodki v Zagrebu so še vedno centralna točka, okrog katere se sučejo vsa dejanja in nehanja režimovcev. Vlada se neprestano posvetojuje, kaj naj stori. Mnenja so še vedno zelo deljena. Dočim so ožji pristaši režima za kar najostrejši nastop in se zlasti radikalni zavzemajo za «odločne» korake, je nastal pri demokratih značilen preokret. Demokrati se vedno bolj zavdajo, da bidejo sedanjemu režimu zadnje ure in se počnejo preveč eksponirati proti KDK. Zato svare pred nepremišljenimi dejanji in se deloma protivijo načrtom, ki sta jih skovala Vukičević in dr. Korošec.

Tudi včerajšnja konferenca v notranjem ministru, ki so se je udeležili dr. Korošec, minister pravde, pomočnik notranjega ministra in načelnik oddelka za javno varnost ter zagrebški veliki župan dr. Vragović, ni rodila pozitivnih rezultatov. Sprejeti niso bili nikakoli sklepi. Za danes popoldne je dr. Korošec sklical sejo šefov vladnih strank, na kateri bodo ponovno razpravljali o tem, kaj naj stori.

Iz okolice dr. Korošca se doznava, da namerava vlada uveljaviti zakon o zaščiti države. Po tem zakonu naj bi se postopalo napram vsem onim, ki so okrivljeni sodelovanja pri zagrebških

dogodkih počeni od demonstracij proti državnemu prazniku pa vse do prelivanja krvi in nadaljnjih manifestacij.

Zagreb, 5. decembra. Grožnje, ki prihajajo iz Beograda in ki govore o ostrih merah, so izzvale v tukajšnjih krogih živahne komentarje. Tudi današnji listi se obširno bavijo s to politiko «močne roke» in naglašajo, da vlada ne bo dosegla zaželjenega namena.

«Novosti» objavljajo uvodnik pod naslovom «Ostre mere» in naglašajo med drugim: Ostre mere bi mogla izvajati z uspehom vlada, ki bi bila za to upravičena. Oni, ki hoče izvajati ostre mere, bora biti v pravu. Sedanja vlada pa za to nima niti najmanjšega opravičila. Ta vlada je že sama po sebi, samo s svojo eksistenco, nečuvna provokacija, nad katero se zgražajo vsi zdravi in razumni ljudje, vsi pravi patrioti v naši državi. Nerazumljivo je, zakaj jim je potrebna taka provokacija, če hočejo ohraniti državno varnost. Grožnje vlade Hrvatov so napačne, smešne. Gospodje Vukičević, Korošec in drugi ne smejo pozabiti, da se Hrvati nismo ustrašili ne Kubieta, ne Raucha, ne Čuvajca, ne Tisze, ne Ahrenthal, ne Czernina, ki so prav tako izvajali ostre mere. Res je, da s to razliko, da niso morali naših narodnih zastopnikov. Zato so smešne vse vladne prednje, kaiti njenih ostrih mer se prav

nihče ne boji. Vsem pa je jasno, da morajo take mere izjaviti samo še luhi odpor. Razširile bodo ta odpor tudi na one kraje in one ljudi, ki so bili doslej pasivni opazovalci te borbe. To bo edina posledica ostrih mer, ki jih pripravljajo vlada, da ohrani na krmilu sedanji nepravilni in nemoralni hegemonistični režim. Jasno pa je, da bo vsak tak ukrep vlade odnošaje med Beogradom in Zagrebom le še poslabšal. Če hočejo doseči to, naj kar pridejo s svojimi ukrepi. Radovedni smo le, kaj si Velja Vukičević, Korošec in Marinković zamisljajo pod ostrih ukrepi po 20. juniju, ko je član njihove večine sredi parlamenta umoril hrvatske poslance.

G. Pribičević, na katerega so se obrnili novinarji, je o vladnih načrtih med drugim izjavil: Zelo se motijo, če mislijo, da bodo s tem koga preplašili. Te grožnje bodo prisile k akciji tudi one, ki so bili doslej najbolj mirni. Grožnje vlade lahko izzovejo splošni požar. Dr. Korošec se je napram inozemskim novinarjem hvalil, da bo delal za pomirjenje duhov. Jaz sem pa že takrat povedal, da je postal dr. Korošec ministrijski predsednik samo za to, da pokrije s svojim duhovniškim plaščem in s svojim slovenskim imenom sedanji tiranski režim. Tudi njegov cilj je, ne pomiriti, marveč še bolj razdražiti duhove.

Danes volijo v Avstriji novega predsednika republike

Doslej še vedno ni jasno, kdo bo naslednik dr. Hainischa. — Prve volitve bodo ostale brzokone brezuspešne, ker noben kandidat ne bo dobil potrebne večine.

Dunaj, 5. dec. Popoldne ob 3. se sestane Narodni svet in Zvezni svet k skupni seji tkzv. Zvezne skupščine, da izvolita novega predsednika avstrijske republike. Dosedanjemu predsedniku dr. Hainischu je z današnjim dnevom potekla v ustavi predvidena štiriletna funkciska doba. Ker je bil že dvakrat zaporedoma izvoljen za predsednika, po določbah avstrijske ustave v tretji ne more biti več izvoljen. Med strankami so se vršila sicer dolgotrajna pogajanja za tozadevno spremembo ustave, ki pa so se izjalovila, ker so klerikalci zahtevali še razne druge spremembe, ki bi dajale predsedniku republike večje pravice kakor pa jih ima doslej. Temu pa so se socialni demokrati odločno uprli.

Ker se niti vladne stranke niso mogle sporazumeti za skupnega kandidata, še manj pa za kandidata, ki bi ga lahko podpirali tudi socialisti, bodo ostale današnje

volitve brzokone brezuspešne. Krščanski socialci kandidirajo sedanjega predsednika Narodnega sveta Miklasa, socialni demokrati pa dunajskega župana dr. Seitza, dočim se zavzemajo vladni koalicijski pripadajoči velenemci in zvezarji za nepolitičnega kandidata. Če ostanejo štiriletne volitve brezuspešne, postane avtomatično predsednik republike takratni zvezni kancelar, v v sedanjem primeru dr. Seipel. Temu pa se bodo socialni demokrati najbrže izognili na ta način, da bodo pri zadnjih volitvah glasovali eventualno za Miklasa, če ne bo med tem prišlo do sporazuma glede kake druge kandidature. Naiveč izgledov ima zaenkrat še vedno kandidatura kake nepolitične osebnosti in zato ni izključeno, da bo končno izvoljen za novega avstrijskega predsednika doslej v političnem življenju popolnoma neznan človek.

Zasedanje sovjetskega izvršilnega odbora

Za 10 odstotkov zvišan proračun. — Omejitve zasebne eksploatacije zemlje. — Zasedanje bo trajalo teden dni.

Moskva, 5. dec. V nedeljo je bilo otvorjeno zasedanje centralnega izvršilnega odbora sovjetske unije. Prisotnih je 500 članov obeh zbornic, to je zveznih sovjetrov in narodnostnih sovjetrov. Na dnevnem redu so bile zelo važne zadeve, predvsem državni proračun. Poročevalca sta bila ljudski komisar za finančne zadeve Briuhanov in član proračunske komisije Ljubinov. Proračunska komisija je izpremenila državni proračun v toliko, da je preliminarni državni dohodek zvišala na 7732 milijonov rubljev ter je določila izdatke na 7682 milijonov. Državni proračun se je torej zvišal za 10 odstotkov. Druga točka je bila na dnevnem redu ureditev splošne uporabe

zemlje. Z ozirom na sedanje politične smerne komunistične stranke vsebuje ta točka gotove omejitve zasebne uporabe zemlje, pač pa vsebuje gotove predpise glede kolektivnega obdelovanja in glede sovjetskih poljedelskih velepodjetij. Govorilo se je tudi o predstojih volilnih kampanij. Za poročevalca o tem vprašanju je bil določen Kalinin. Zasedanje bo trajalo en teden.

Moskva, 4. dec. (be.) Finančni komisar Briuhanov je predložil osrednjemu izvršnemu odboru nov proračun, glasom katerega so narasli izdatki za finansiranje industrije, poljedelstva in trgovine za 50 odst. Izdatki za državno brambo so narasli za 98 milijonov rubljev.

Gospod Korošec, v samostan!

„Nikdar še ni bila situacija resnejša, a vlada slabša in nesposobnejša“

Tako presoja položaj tudi resni beograjski krogi. — Značilen uvodnik v današnji «Politiki».

Beograd, 5. decembra. Današnja «Politika» objavlja uvodnik izpod peresa univerzitetnega profesorja dr. Dragutina Jankovića. Uvodnik nosi naslov: «Duhovniki v samostan!» Pisec izvaja med drugim:

«Nikdar še ni bila situacija težja in resnejša, nikdar ni bilo slabše in nesposobnejše vlade. Tako bi se moglo najtočnejše označiti stanje, ki vlada danes v državi. Ves inozemski tisk zlasti pa pariški v prijateljskem tonu, a s povdarnim nasvetu, naj čimprej rešimo razmere v državi, ki so po dogodkih v Zagrebu dobili še večjo ostrino. Splošen vtis je, da je sedanje stanje absolutno nevarno. Režim, ki je pod istim vodstvom dovedel do prelivanja krvi v Beogradu in v Ljubljani in v Zagrebu, je s tem pokazal svojo totalno nesposobnost.»

«Ni mogost brez kritike in obsodbe sprejeti stalnega izgovora vlade in no-

tranjega ministra, da gre za subverzivne elemente in za komunistično akcijo. Za ulico odgovarja notranji ministar.»

Pisec v svojih nadaljnjih izjavah ostro napada dr. Korošca, da hoče zagrebške dogodke naslikati kot delo komunistov. Primerja dogodke 1. decembra z dogodki 20. junija in naglašava da daje vse to ne samo povod marveč postavlja imperativno zahtevo za uvedbo hitre akcije, ki naj dovede do energičnih sprememb. Sedanjemu režimu je edina skrb nadaljni obstanek na krmilu. Najosnovnejša in najnujnejša vprašanja, ki ga je treba rešiti brez odlašanja je hrvatsko vprašanje. Za ta veliki problem pa so potrebni tudi veliki ljudje. Takih ljudi pa sedanja vlada nima. Sedanja vlada tvori malo krvo in obupni Efoliji. Zato se morajo nad predsednikom vlade izpolniti besede Hamleta: «Duhovniki v samostan! Gospod Korošec v samostan!»

Avstrijski minister napoveduje skorajšnjo priključitev Avstrije k Nemčiji

Linž, 5. decembra. Na zborovanju velenemcev je pravosodni minister dr. Slama razpravljal o smericah politike avstrijske republike od 1. 1918. Glavna misel avstrijske zunanje politike je ta, da se toliko časa vzdržuje politika priključitve, dokler ne bo mogoče doseči tega cilja. Dr. Slama je izjavil, da dan ni več daleč, ko se bo moglo reči: ena država in en narod, ako bosta rešeni vprašanja Porenja in reparacij.

Baldwinov odgovor Britenu

London, 5. decembra. Ministrijski predsednik Baldwin je sporočil v spodnji zbornici, da se njegov odgovor na povabilo člana ameriškega parlamenta Brittena k angleško ameriški razgovoru o vprašanju obojestrane na morju omejitve na to, da izraža svoje spoštovanje napram Britenu in da pripominja da ne bi odzovarjal kurtoaziji napram vladi Zedinjenih držav, ako bi se izrazilo mnenje o predlogu, o katerem ameriška vlada ni razpravljala.

Poslovilno zasedanje ameriškega kongresa

Washington, 5. decembra. Včeraj se je sestel 70 kongres v svojem zadnjem zasedanju. Od sej pozimi se ne pričakuje nobene senzacije. Poleg izglasovanja proračuna za prihodnje leto so na dnevnem redu farmerski zakon, novela o križarkah in Kelloggov pakt. Najvažnejša točka je vsekakor Kelloggov pakt, čigar ratifikacija po dosedanem senatu še nikakor ni zagotovljena. Po glasovanju o proračunu se bo odločitev o novih zakonih najbrže prepuščala novemu senatu.

Stanovanjska zaščita — kršitev ustave

Dunaj, 5. decembra. Pri najvišjem sodišču sta predariska in štajerska deželna vlada stavili predlog, naj se ukine stanovanjski zakon zaradi protustavnosti. Obe deželni vladi vidita v tem zakonu kršitev člena 7. ustave (enakopravnost vseh državljanov pred zakonom) in kršitev določb državnega zakona o nedotakljivosti lastnine in o pravici svobodnega razpolaganja z nepremičninami. V svoji tožbi naglašata, da nikakor ne gre, da bi se v navadnem zakonu onemudno delu prebivalstva brez razložitvenega postopanja odvzela del zasebnega premoženja in zasebnih pravic. Stanovanjski zakon znači, socializacijo in komunistično hišnih posestev, da docela protizakoniti način.

Nesreča na cirkularki v Šmartnem

Šmartno, 5. decembra. Včeraj dopoldne, malo pred nastopom opoldanskega odmora, se je pripetila na Izgorškem lesni industriji v Šmartnem težka nesreča.

Na cirkularki je bil zaposlen poleg drugih delavcev tudi Lojze Tomec, žagar iz Liberge pri Šmartnem. Ta čas so rezali robnike Tomec je vtikal v žago deske, ki so bile namenjene za izdelovanje lat. Nenadoma je pa prestrašeno zakričal. V istem hipu ko je začetni ostro bolečino, je tudi že zakrvavela cirkularka. Njegovi tovariši so takoj ugotovili, da se je morala pripraviti nesreča.

Ustavili so žago in opazili, da krvavi Lojze močno iz desnega zapetja, odrezani del roke pa je visel samo še na koži. Močno zobovje cirkularke mu je odrezalo na mah desno roko v zapetju.

Ranjencu so pri Izgorški takoj obvezali zdrboljeno desnico odvedli, so ga pa še k zdravniku v Litijo, ki mu je premenjal obveze in odredil, da so ga s prvim popoldanskim vlakom odpeljali v ljubljansko splošno bolnico.

Med potjo je prenašal Tomec junaško silne bolečine. Ponesrečeni je znan po tukajšnji okolici kot miren in tih delavec, ki je hodil dnevno na delo iz precej oddaljene Liberge v tovarno g. Franca Izgorška. Težak udarec, ki je zadal nesrečnega Lojzeta in njegovo družino — mož ima poleg žene še tri nepreskrbljene otroke — je vzbudil globoko sočutje.

V našem okraju je lesna industrija precej razvita. Nedavno se je pripetila nesreča tudi na Kunstlerjevi žagi v Litiji. Tam pa je zagrnjal stroj »freserica«, mizarja Josipa Babnika. Tudi njega so odvedli v ljubljansko bolnico, od koder so ga pred dnevi odustilj domov, kjer zdravj v domači oskrbi tri prste, za katere ga je opadla »freserica«.

Strahovalec Gorenjske pod ključem

Ljubljana, 5. dec. Ljubljanska policija je te dni zvedela, da se skrivaj v Medvodah zloglasni vlomilec in svedrovec Ciril Bregar, doma iz Roba pri Kočevju, ki je bil zasledovan radi raznih tatvin, a je tudi osumljen, da je zadnje čase izvršil več vromov po deželi in da je

zlasti strahoval vso Gorenjsko. Policija je v ponedeljek poslala več agentov v Medvode in res se je posrečilo, da je podjetnega lopova prišla v neki gostilni.

Bregar jo je hotel najprej pobrisati, kakor je to storil, ko so ga pred meseci prijeli orožniki. Takrat je skočil skozi okno vlaka, to pot so pa bolj pazili nani in zato je opustil vsako misel na beg. Včeraj so ga pripeljali v Ljubljano in danes ga v sodnih zaporih zaslusijo višji nadzornik g. Močnik.

Podrobnosti o Bregarjevih avanturah še niso znane, ve se zaenkrat samo toliko, da je v mladi pri dr. Janežiču na Bledu in da je tudi na Gorjah pri Bledu izvršil večji vrom. Orožniki in oblasti ga imajo na sumu, da je izvršil celo kopico vromov v blejskem kotu in tudi v kranjskem okraju. Bregar je zelo premeten lopov in noče ničesar izdati. Toda njegov molk mu ne bo mnogo koristil, zakaj policija je v Medvodah odkrila tudi njegov brolg, kjer je skrival ukradeno blago. Vso robo je zakopal.

Bregar, ki je po poklicu lesni manipulant, je oblastim dobro znan, saj so imele že nešteto opravka z njim. Bil je že pred poroto in je bil obsojen na 3 leta ječe. Gotovo mu bodo tudi to pot posteno pristigli peroti. Če ga bo to spametovalo, je seveda vprašanje.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 0—22.845, Berlin 13.54—13.57 (13.555), Brusel 0—7.9075, Bukarešta 0—9.9195, Curih 10941—1097.1 (1095.6), Dunaj 7.985—8.015 (8.—), London 275.52—276.32 (275.92), Newyork 56.78—56.98 (56.88), Pariz 221.23—223.23 (222.23), Praga 168.15—168.95 (168.55), Trst 296.75—298.75 (297.75).

Efekt: Celjska 158—0, Ljubljanska kreditna 125 zakl., Praštediona 920—0, Kreditni zavod 175—0, Večve 110—0, Ruše 260—280, Stavbna 56—0, Šešir 105—0.

Les: Stambena nespremenjena Zaključenih je bilo 10 vagonov in sicer 3 vagoni desk, 2 vagona drv in 5 vagonov tramov.

Deželni pridelki: Tendanca za žito nespremenjena, Zaključkov ni bilo.

ZAGREBSKA BORZA.
Devize: Beograd 9.125, Dunaj 800, Berlin 13.555, Budimpešta 9.92, London 275.92, Milan 297.75, Newyork 56.88, Pariz 222.25, Praga 168.55, Curih 1095.6.
Efekt: Voina škoda 433.

INOZEMSKA BORZA.
Curih: Beograd 9.125, Dunaj 73, Budimpešta 90.50, Berlin 123.70, Praga 15.38, Milan 27.17, Pariz 20.285, London 25.175, Newyork 519.03.

Regentski sosvet v Angliji

Radj bolezn kralja je bil včeraj imenovan regentski sosvet, ki bo začasno vodil vladarske posle.

London, 5. decembra. Včeraj popoldne je bilo na konzultaciji o kraljevem zdravju v buckinghamški palači 5 zdravnikov. Ob treh in pol popoldne je bil izdan komunik, ki pravi, da se je temperatura zvišala na 101.2 stopinj Fahrenheita (39° C). V ostalem je splošno zdravstveno stanje neizpremenjeno. Komunik, se podpisali zdravnik ki Hewth, Whitby, Buzzard, Rolleston in Dawson of Penn.

London, 5. decembra. Včeraj je bilo stavljeno v spodnji zbornici vprašanje glede ustanovitve državne komisije, ki naj bi zastopala kralja v času njegove bolezni. V imenu delavske

stranke je interpeliral poslanec Clynes ministrskega predsednika, ali je ukrenila vlada potrebno za prenos državnih poslov tekem kraljeve bolezni. Nadalje je izrazil Clynes svoje obžalovanje nad kraljevo boleznijo in želel njegovo čimprejše okrevanje. Zbornica je sprejela poslančevu izjavo z velikim odobravanjem. V odgovor na interpelacijo je izjavil ministrijski predsednik, da je bil v navzočnosti kralja imenovan regentski sosvet, v katerem so kraljica, valeski princ, vorški vojvoda, canterburški nadškof, lord kancler in ministrijski predsednik. Zadevni ukaz je podpisal kralj lastnoročno.

Priključitveni problem v francoski zbornici

Pariz, 4. decembra. s. Zbornica je danes začela debato o proračunu ministristva za zunanje zadeve. Pri tej priliki se je bivši prosvetni minister v Herriotovem kabinetu, François Albert, bavil s priključitvenim problemom. Pozval je Poincaréa, naj osnuje erednjeevropski Locarno. Francija je v

Srednje Evropi vedno zaeledovala politiko dveh držav, ki se morata druga proti drugi izigravati. Avstrija v svoji dosedanji obliki je v mirno rojeno dete. Končno je omenil, da so v Nemčiji vse stranke za priključitev razen protestantov na severu, ki se bojijo za hegemonijo protestantizma v Nemčiji. Priključitev se bo izvršila nekega dne, ko bo Evropa zaposlena drugje. S tem pa bi se ustvarila največja vojna nevarnost. Ne sme se pustiti zapeljati od pravice samoodločbe.

Važni gospodarski problemi pred Zbornico TOI

Plenarna seja Zbornice TOI - Naši gospodarski stiki z inozemstvom in naše domače gospodarsko delo - Zbornični proračun za l. 1929 - Občutno zvišanje zborničnih doklad

Danes dopoldne se je vršila plenarna seja Zbornice TOI, ki jo je otvoril gosp. Ivan Jelačin. Pozdravil je najprvo zastopnika velikih županov ljubljanske in mariborske oblasti, povedal je svoje mnenje glede ločenih in skupnih zbornic ter naznail, da je zbornični član g. Rebek vložil dve interpelaciji glede nastopa zborničnega predsednika v zadevi za ukinitev nedeljskega pouka na obrtno - nadaljevalnih šolah in ukinitev 8-urnega delavnika. Ker je zbornični član Stefan Sukič iz Murske Sobote zaradi bolezni odložil svoj mandat, je bil imenovan njegov ramesnik. Po prečitanih pozdravnih brzojavke kralju je predsednik prečital predsedstveno poročilo.

Predsedstveno poročilo

Po prevratu žal ni bilo vse slovensko ozemlje združeno v naši narodni državi. Po plebiscitu smo izgubili Koroško in rapalska pogoda je odtrgala od slovenske zemlje Gorisko in naša oporišča na slovenskem Jadranu Trst in Reko. Tudi izgubili slovensko gospodarstvo ne bo moglo nikdar preobletiti. Nove državne meje so ustvarile potrebo nove ekonomske politike v naši državi in posebej še v Sloveniji. Nestalnost prilik je skoraj pet let ovirala konsolidacijo našega gospodarstva. Šele koncem leta 1924 je nastal nagel preokret, ki je napravil mahoma konec inflacijski konjunkturi. Od tedaj pričena v našem gospodarstvu polagoma doba stabilizacije in konsolidacije. Zbornica je začela delovati intenzivno in se ni strahla žrtve, zavedajoč se svoje naloge v tej dobi. Ni se omejila samo na svoje uradno poslanstvo in strokovno delo pri izenačenju gospodarske zakonodaje in ureditvi prilik, temveč je sodelovala tudi pri izpopolnitvi stanov, organizacij, pri pospeševanju strokovnega šolstva ter informativno v gospodarski javnosti na neštetihih prireditvah, anketah in konferencah. Dala je tudi inicijative za ustanovitev prvega jugoslovenskega vzorčnega velesejma v Ljubljani, ki je mnogo pripomogel k pospeševanju praktičnega medsebojnega spoznavanja in kupčijskih stikov.

Posebne težkoče so pa nastale za gospodarstvo na zborničnem področju v zunanji trgovinski politiki. Zato je ostal položaj naše industrije napram inozemstvu trajno težaven.

Preteklo je 10 let naporena dela in znanen del načrtov in predlogov, ki si jih je zbornica stavila po prevratu, je izpolnjen. Velike so pridobitve našega gospodarstva. Univerza, tehnika, trgovska akademija in popolna borza so pridobitve tega časa.

Naši odnosi do inozemstva

V preteklem polletju se je intenzivno delovalo za konsolidacijo naših gospodarskih odnosov do inozemstva. Po zadnji plenarni seji so se zaključila pogajanja za dopolnilni sporazum k trgovskimi pogodbam z Nemško Avstrijo. Julija je bil na Dunaju podpisana tozadevni sporazum, ki obsega dalekosežne spremembe v pogodbeni taritii iz leta 1925. Aktivnost naše trgovinske bilance je začela rapidno padati. Agrarni krogi v Avstriji so pa poleg tega še dosegli povečanje avtonomne carine na živino, ki tvori polovico našega izvoza v Avstrijo. Naša delegacija je morala pristati na občutno povišanje uvoznih carin za živino in klavniške proizvode. Za kompenzacijo je Avstrija pristala na povišanje nekaterih pogodbenih carin iz železarske in papirne stroke, ki jih je naša industrija nujno potrebovala.

Koncem septembra so pričela pogajanja za trgovsko pogodbo s Češkoslovaško. Do veterinarske konvencije ni prišlo in tudi glede carinsko - tarifnega dela se radi nepopolnosti češkoslovaških delegatov ni mogel doseči sporazum. Najtežja ovira pri pogajanjih je bila neenakost sistemov zunanje trgovine obeh držav. Na Češkem je za večino agrarnih proizvodov in živine še v veljavi sistem uvoznih dovoljenj in kontingeniranja uvoza. Tako je bila lani vrednost češkoslovaškega uvoženega blaga v Jugoslavijo za 92 odstotkov večja od vrednosti našega izvoza v CSR. Naša prva zahteva je bila, naj se sistem uvoznih dovoljenj in kontingeniranja za predmete, ki jih mi uvažamo v CSR, ukine in dajo primerni popusti na uvozni carini, da bi se naša bilanca trgovinskega prometa s Češkoslovaško vsaj nekoliko zboljšala. Te predloge so češkoslovaški delegati odklonili in tako so pogajanja v tem štadiju prišla na mrtvo točko. Trgovska pogodba s Češkoslovaško je poleg pogodbe z Avstrijo velikega pomena posebno za področje zbornice, ker lahko povzroči znaten preokret v dosedanem uspešnem razvoju tekstilne industrije v naši državi, ki se tudi v Sloveniji kljub mnogim administrativnim oviram lepo razvija. S Češkoslovaško je bila sklenjena tudi konzularna konvencija.

Sredi meseca novembra so se v Parizu obnovila lani prekinjena pogajanja za trgovsko pogodbo s Francijo. Ze lani je naša delegacija koncedirala Francozom popuste posebno glede kozmetike, galanterijskih in posebnih tekstilnih proizvodov. Težkoče so pa nastale glede varstva provenienčnih oznach francoskih vin in močnih alkoholnih pijač ter zahteve po znižanju carine na vino. Zborn. področje je zainteresirano pri izvozu v Francijo na znižanju francoskih carin za pohištvo iz upognjenega lesa, na sitarske izdelke, žimarske izdelke ter na hmelj. Zbornica je tudi izročila delegatom ob priliki obnove pogajanj spomenico o stališču naših gospodarskih krogov glede ureditve odnosov do Francije.

Za našo kolonialno in importno trgovino z vinom ter za eksport naših industrijskih izdelkov je važna ratifikacija trgovinske pogodbe z Grčijo. V tarifnem delu te je

ugodeno večini naših zahtev. Uvedba laške tarife za izvoz v Grčijo preko Gjevgejlije je važna zlasti za Slovenijo, ki mora voziti svoje izdelke na največje razdalje.

Po sprejetju nettunskih konvencij je sledila v novembru ratifikacija obsežnih gospodarskih sporazumov z Italijo, ki so bili sklenjeni v letih 1924 in 1925. Od teh so stopile v veljavo novembra tako zvane beograjske konvencije, in sicer konzularna in naseljevalna konvencija, štiri prometne konvencije, ki se nanašajo na omrežje bivših južnih železnic, ureditve direkt. blagovnega prometa in o jadranskih tarilah in vzpostavitvi skupnih obmejnih postaj. Po določbah naseljevalne pogodbe imajo državljani obeh držav pravico naseljevati se prehodno ali trajno in izvrševati trgovino, obrt in industrijo na ozemlju druge pogodbene države pod istimi pogoji kakor domačini. Obrtne oblasti so tudi že dobile za to potrebna navodila. Praktično pomenijo te konvencije dobo še težje konkurenčne borbe naših pridobitnikov, ker bodo morali v bodoče računati še s pritiskom inozemskih konkurentov. Istočasno so bili uveljavljeni tudi specij. sporazumi z Italijo, ki se nanašajo na pravno pomoč, konkurzni postopek, privatno zavarovanje, zapuščine in lastništvo javnopravnih oseb ter povračilo škod, nadalje sporazum o industrijskih podjetjih, trgovskih družbah in ostalih družinah, zakon o sporazumu v brzojavni, telefonski in poštai službi.

Z ratifikacijo nettunskih konvencij postaja aktualno vprašanje aktiviranja bazna Thaaen de Revela in skupne postaje na Reiki. V odločilni štadij stopa sedaj tudi aktiviranje skupnih železniških postaj z Italijo na Rakeku, v Boh. Bistrici in Kranjski gori. Končno je stopila v veljavo tudi trgovska pogodba z Italijo in sporazum v obmejnem prometu ter veterinarska konvencija. Carinsko-tarifni del trgovinske pogodbe je pa v veljavi že od meseca junija leta 1925.

Jeseni so se vršila tudi pogajanja z Nemčijo za razširjenje tarifnega dela trgovinske pogodbe, ki je bila lani sklenjena. Načelo največjih ugodnosti na podlagi čl. 30. naše trgovinske pogodbe z Anglijo je bilo razširjeno na vse važnejše angleške kolonije, ki so važne za našo znu. trgovino. Ratificirana je bila tudi naša trgovinska pogodba z Estonijo. Od mnogih konvencij, ki smo jih sklenili z Madžarsko, so stopile meseca novembra v veljavo: sporazum o ukinitvi omejitve za izvoz depozitov, sporazum o življenjskem zavarovanju, sporazum glede razdelitve lastnine javnopravnih oseb ter sporazum glede skrbništva in varuštva. Za mednarodni potniški in blagovni promet je pomembno uveljavljanje mednarodne konvencije za prevoz potnikov, prtljage in blaga po železnicah ter mednarodna konvencija za zaščito industrijske svojine in zakon o ureditvi glede mednarodne registriranja tvorniških in trgovinskih žigov s pravilniki za njihovo izvrševanje. Preostaja le še ureditev naših trgovinskih odnosov z ostalimi balkanskimi državami, z državami v Levantu in okrog Sredozemskega morja, ki postajajo za naš izvoz po izkušnjah zadnjih let vedno važnejša tržišča. Tudi s Španijo žal še nimamo trgovinskih pogodb, ker so se vsa pogajanja doslej razbila radi prevelikih zahtev od strani Španke.

Letošnja letina

Letina deželnih pridelkov v Sloveniji letos izvezmi žita ni bila posebno ugodna. Majhen je tudi pridelek sočinja in povrtnine. la komaj četrtina količine normalnih let. Majhen je tudi pridelek sočinja in povrtnine. Fižola skoraj ne bo za izvoz. Vinogradi so občutno trpeli ter je pridelek slab. Razmeroma najbolj so odrezali nasadi hmelja, vendar so prodajne cene ostale daleč za pričakovanjem. Ljubljansko veliko županstvo ceni škodo, povzročeno po umah, okroglo na 250 mil. Din. Naš kmet leze v dolgove in imetje se mu prodaja na dražbi. V mnogih panogah proizvodnje ima tudi večje produkcijske stroške, kar ovira plodnosno vnovčenje njegovih proizvodov. V zbornično področje se uvažajo iz ostalih pokrajin že nad dve tretjini vina, ki se tu konzumira, dočim bi naše vinogradništvo v normalnih letih samo krilo celo potrebo. Vojvodinski in dalmatinski vinogradnik producira za polovico cene svoja vina, kar pomeni za naše gospodarstvo važen problem, ki ga bo treba rešiti. Naša dražja vina se ne morejo razpečati na inozemskih tržiščih, ker ne morejo konkurirati s cenemim španskim in francoskim vinom. Posledica slabega stanja poljedelske produkcije je, da podčezski sloji omejujejo tudi svoje potrebe na minimum, kar občuti tudi uvozna in nadrobna trgovina. Zdi se, da poljedelsko ministrstvo ni posvetilo dovolj pažnje znižanju produkcijskih stroškov. Tržišča v Avstriji, Italiji, na Češkem in v Nemčiji se zapirajo našemu uvozu z vedno večjimi zaščitnimi carinami. Vse to usmerja našo gospodarsko politiko na čim intenzivnejšo industrializacijo.

Položaj trgovine

Govore o trgovini poročilo ugotavlja, da je imela lesna industrija in trgovina v preteklem letu za mehak les zelo dobro konjunkturo. Cene v eksportu so se popravile, žal, da interesenti radi vednega pomanjkanja železniških vagonov niso mogli izkoristiti povoljne konjunkturo. Železarska industrija je bila radi sporazuma z inozem. delničarji dobro zaposlena. Tekstilna industrija lepo napreduje, papirna industrija je pa morala po znižanju uvozne carine omejiti produkcijo rotacijskega papirja na četrtino prejšnje proizvodnje. Razmah papirne industrije ovira previsoka tovornina za dovoz celuloznega lesa. Industrija umetnih gnojil se razvija. Velika ovira je davščina na elek-

trični tok, od katere bi morala biti industrija oproščena. Zivahna je bila stavbna delavnost, opekarne so bile polno zaposlene. Usnarska industrija je bila zadovoljivo zaposlena. Čevljarstva industrija je pa bila za 20 odstotkov slabše zaposlena nego lani. Razmeroma najugodnejši je bil položaj v živilski industriji. Naša minarska industrija se ne more popolnoma uveljaviti. Netzkoriščene so tudi naprave klavniških in konservirnih industrij. Oblastne trošarinske davčine so občutno zadele pivovarsko industrijo in produkcijo alkohola. Elektrifikacija zborničnega področja zadovoljivo napreduje. Zbornica se je zato zavzela proti obremenitvi toka, ki služi v produkcijske svrhe.

Zavod za zunanjo trgovino

Vsi ti pereči problemi so se razpravljali na letošnjem izvozniškem kongresu v Beogradu. Posebno se je kongres bavil s problemom pasivnih krajev, kjer bi bilo treba uvesti nove domače obrti in obnoviti stare. Izvozniški kongres je ocenil tudi vrednost našega izvoza. Po zborničnih cenitvah odpade na Slovenijo nad 740 milijonov dinarjev izvoza. Po resolucijah, sprejetih na osijeski konferenci, se bo osnoval pri ministru trgovine in industrije poseben zavod za zunanjo trgovino, ki bo imel informativen in propagandističen značaj. Deluje se tudi na sistematični reorganizaciji naše konzularne službe. Dne 7. novembra t. l. je bila sklicana tudi konferenca gospodarskih predstavitev v Beograd. Zbornica je po svojem predsedniku opozorila merodajne činitelje na vsa pereča gospodarska vprašanja v Sloveniji. Naše gospodarstvo mora računati v prihodnjem letu z novimi bremenitvi, to so povišanje železniških tarif in nove oblastne davčine. Železniške tarife niso vzrok obratnih deficitov, temveč normalni sestav proračuna državnih železnic ter so nesorazmerno visoke, da ovirajo razvoj novih panog našega gospodarstva. Železniška uprava bo zvišala svoje tarife ter upa dobiti na ta način za 140 milijonov dinarjev dohodkov več. Od te vsote bi odpadlo na Slovenijo najmanj 35 milijonov dinarjev, kar je veliko in težko zmagljivo novo breme. Zbornični delegat G. Mohorič je zastopal stališče, da je povišanje tarif nedopustno.

Previsoke oblastne davčine

Poročilo dalje omenja, da sta se proračuna mariborske in ljubljanske oblasti znatno povišala. Vztrajati je treba pri načelu izdatnejšega dotiranja oblastni samoupravi iz državnega proračuna in to na stalni zakoniti podlagi. Poročilo ugotavlja, da so se predlogi zbornice glede oblastnih davčin pri ljubljanski oblasti upoštevali, dočim predlogi pri mariborskem oblastnem odboru niso našli enakoga razumevanja. Krut je davek v mariborski oblasti na konzum električnega toka. Poročilo nato obširno govori o obrtniških kreditih, kakor tudi o kreditni politiki Narodne banke. Zahteva izenačenje gospodarsko važnih zakonov, kakor so zakon o pristini poravnavi, konkurzni zakon in drugi.

Poročilo omenja nato statistiko trgovskih, industrijskih in obrtnih obratov ter prehaja k socialno-političnim problemom. Glede strokovnega šolstva povdarja nujno potrebo pravilnika, ki naj uredi trgovski in obrtno-nadaljevalni šolski pouk za Slovenijo. — Svoje poročilo je predsednik zaključil s poročilom o notranjem poslovanju zbornice, ki je bilo vsestransko. V področju zbornice je bilo razglašanih 10 konkurzov, odpravljenih pa 8.

Po poročilu zborničnega predsednika je g. Ivan Rebek v imenu Zveze obrtnih združenj izjavil, da Zveza ne more dati odločilnega sklepa glede vprašanja skupnih in ločenih Zbornic, dokler ne prouče združbe vseh v to zadevo spadajočih vprašanj. — Predsedstvo je izjavilo g. Rebeka vzelo na znanje.

Zbornično razsodišče

Zbornični tajnik g. dr. M. Pretnar je poročal o potrebi in ureditvi, odnosno funkciji zborničnega stalnega razsodišča, ki naj bi se ustanovilo pri ljubljanski Zbornici ter omogočalo kratko, enostavno in hitro reševanje vseh sporov med zborničnimi člani.

V debati o ustanovitvi razsodišča je dr. Rekar povdarjal potrebo, da bi naj to razsodišče poslovalo tudi za vse trgovske posle in naj bi se ne izključevali dobavni posli, ki so temelj vsakega obrtnika, trgovca in industrijca. K pravilniku je stavil nato več izpreminjvalnih predlogov.

Glavni tajnik dr. Fran Windischer je pojasnil motive, ki so vodili predsedstvo zbornice pri izdelavi tozadevne načrta z ozirom na to, da raznim potrebam že zdostuje borzno sodišče. Podpredsednik Ogrin je izjavil, da se je obrtni osek izrekel za to, naj bi se vsi spori obrtniškega značaja reševali pred zborničnim razsodiščem.

Predsednik Jelačin je zagovarjal stališče, naj bi se obrtniške dobave reševale pred zborničnim sodiščem, industrijske pa kakor doslej pri borznem sodišču.

Dr. Rekar je ponovno zahteval, naj spadajo pred zbornično razsodišče vse panoge in ne samo posamezne.

Svetnik Rebek je izrazil gotove pomisleke proti taksm za vložitev tožbe in proti enodnostnemu odtegljaju od tožnega zneska za manipulacijske stroške kot previsokemu.

Pri glasovanju je bil najprej sprejet predlog svetnika Vovka, naj se vsi obrtniški spori rešujejo pred zborničnim sodiščem, končno pa je bil sprejet tudi predlog dr. Rekarja, naj se pred zborničnim razso-

diščem rešujejo tudi spori ostalih panog. Nadalje so bile sprejete razne formalne izpremembe pravilnika.

Zbornični tajnik Kocce je poročal o potrebi racionalizacije trgovine, ter je bilo njegovo poročilo soglasno odobreno.

Poročilo odbora za sestavo načrta službene pragmatike je bilo odloženo.

Zbornični proračun za l. 1929

Nato jepredsednik Jelačin poročal o zborničnem proračunu za leto 1929.

Proračun izkazuje skupnih dohodkov 4.875.515 Din, med katerimi znašajo donos zbornične doklade 4.750.000 Din (za l. milijon 715.110 Din več, kakor za l. 1928), obrestni založenih denarjev 10.000 Din, dohodki zbornične palače 515 Din, dohodki zbornične stanovanjske hiše 100.000 Din, razni drugi dohodki 15.000 Din.

Redni izdatki so naslednji: osebni stroški 1.790.400 Din, stvarne potrebščine 578 tikoč 500 Din, raznih prispevki in ustanove 1 milijon 110.045 Din.

Iz oddelka za prispevke in ustanove je določeno za trgovske in obrtnonadaljevalne šole 200.000 Din, za strokovne tečaje 5000 dinarjev, za razne učne namene 5000 Din, za razne učne namene 5000 Din, za razstavne in druge gospodarske naprave 50.000 dinarjev, društvu rokodelskih mojstrov v Ljubljani za zavetišče obrtni mladini 3000 dinarjev, za pospeševanje tujskega prometa 10.000 Din, za zavod za pospeševanje obrti 200.000 Din, za ustanove učencem Tehnične srednje šole v Ljubljani 11.000 Din, za ustanove učencem Trgovske akademije v Ljubljani in Mariboru 5000 Din, za podpore učencem obrtnih in trgovskih šol izven Slovenije 1000 Din, za študije in praktiranje v tujini absolventom naših trgovskih zavodov 15.000 Din, za ustanovo slušateljem trgovske visoke šole 2000 Din, za razne podpore 5000 Din, za trgovsko akademijo 20.000 Din, za zgradbo trgovskega doma v Ljubljani 100.000 Din, za onemogle obrtnice, trgovce in njihove vdove 2000 Din, za »Trgovski list« 100.000 Din, za zbirke narodopisnega in umetniško-obrtnega značaja 25.000 Din itd.

Izredni izdatki znašajo 596.000 Din, in sicer za obresti posojila pri pokojniškem zakladu za zbornično palačo 72.000 Din, za obresti posojila pri Mestni hranilnici za stanovanjsko hišo in zbornično palačo 224.000 dinarjev, za odplačilo posojila pokojniškemu zakladu II. obrok 100.000 Din, za odplačilo dolga pri Mestni hranilnici 200.000 dinarjev.

Skupne potrebščine znašajo 4.074.945 dinarjev ter znaša presežek 800.570 Din za blaginjsko rezervo.

Predsednik Jelačin je predlagal, naj se v prihodnjem proračunskem letu za kritje stroškov pobira 25% zbornična doklada od obče pridobitve in posebne pridobitve od vseh zborničnih volilnih upravičencev, Končno je predlagal, naj se proračun sprejme brez podrobne debate, češ, da so takoj sklenili včeraj posamezni odseki na svojih sejah.

Občutno zvišanje zbornične doklade

Proti sprejetju proračuna brez debate je protestiral svetnik Rebek, ki je izjavil, da se obrtni osek ni izrekel za ta predlog. Prečital je v imenu svoje skupine izjavo, v kateri je naglašal, da je letošnji proračun proti lansnemu in predlanskemu znatno višji in da je dosegel napram proračunu za g. 1927 v pokritju nad 100% zvišanje in tudi v potrebščinah občutno povečanje. Zlasti občutno je zvišanje zbornične doklade. Ako se primerja predpis zbornične doklade za l. 1927, ki je znašal 2.023.000 Din in predpis za leto 1929, je razvidno, da je predpis v dveh letih dosegel nad 100% zvišanje, kar bo imelo za posledico, da se bo znatno dvignil odstotek, ki se zaračunava pri odmeri obče pridobitve kot zbornična doklada. Očitke, da plačajo obrtniki najmanj, ni resničen. Po predloženih poročilih plača industrija 28%, obrt 34,5%, veletrgovina in denarni zavodi pa 40,5% zbornične doklade. Obrtniška delegacija je že lani protestirala proti zvišanju doklade, kljub temu, da je (takratno) zvišanje znašalo napram letu 1927 le okrog milijon dinarjev, še odločnejše pa protestira proti zvišanju, še občutnejšemu zvišanju, ki znaša napram lanskoletnemu predpisu 1.715.000 Din, dočim znaša zvišanje potrebščin le 751.360 dinarjev. V nadaljni izjavi je g. Rebek povdarjal, da tvori režijska zbornice svoto 2 milijona 641.945 Din, malo manj kot 5% celotnega pokritja in skoro 55% vseh predvidenih potrebščin. Omenil je, kako ostro so gospodarski krogi kritizirali proračune delavskega zavarovanja, kjer znašajo režijski stroški le 19 do 20%. Če zahtevajo gospodarski krogi pri vseh drugih štedenju, bi bilo potrebno štedenje tembolj v njihovi lastni korporaciji. Nadalje je grajal, da je za strokovne tečaje določeno samo 5000 dinarjev. Priporočil je tudi, na bi se določila primerna svota nekaterim najbolj agilnim društvom v vzgojevalne namene naraščaja in ne samo društvu rokodelskih mojstrov za obrtno mladino v znesku 3000 Din. Ako zbornica na eni strani prispeva za »Trgovski list« 100.000 Din, bi bilo prav, da za primerno subvencijo tudi »Obrtnemu vestniku«. Za Urad za pospeševanje obrti je določenih 200.000 Din. Ta urad bo obrti res lahko nekaj koristil, ali pa bo odprl vrata nekaterim gospodom, ki bodo zasedli mesta in izrabljali urad v svoje politične namene. Zato je g. Rebek prosil, naj se pojasni, kako se namerava določena svota porabiti. Ako bo hotel pospeševalni urad res izvrševati svoje naloge v korist obrtništvu, bo določena svota vseskokor prenizka. G. Rebek je v svoji izjavi tudi naglašal, da so prenizke postavke za podporo izvežbanja naših tehnikov in pomočnikov v inozemstvu. Končno je povdarjal, da je povsem napačno mnenje, da je zbornična doklada namenjena le vzdrževanju Zbornice in njenega aparata. Zato je izjavil v imenu svoje delegacije, da bo glasoval proti proračunu, iz katerega žali

ni razvidno ono idealno stremljenje, ki bi ga morala Zbornica v njem manifestirati.

Predlogi in ugovori

G. Vovk je predlagal, naj se iz oddelka osebnih stroškov črta postavka 30.000 dinarjev za nagrade in podpore ter določi v obrtne namene.

Podpredsednik Ogrin je v imenu obrtnega odseka predlagal resolucijo, po kateri naj zbornični urad za pospeševanje obrti stopi v stik z mariborskim in ljubljanskim oblastnim odborom ter ljubljansko občino. Nadalje priporoča resolucija, naj se pri pospeševanju podpor za nadaljevanje študij absolventov naših trgovskih zavodov upošteva tudi obrtniški naraščaj. Obrtni osek sicer ne ugovarja prispevku za Trgovski dom, želi pa, da bi si pri tem zavarovala zbornica zadosten vpliv. Istotako ugotavlja obrtni osek, da so ustanove za učence obrtnih šol jako nizke ter priporoča, naj bi se prispevek za zbirke naravopisnega in umetno-obrtnega značaja v znesku 25.000 Din odkazal Uradu za pospeševanje obrti. Končno izraža obrtni osek poleg drugega tudi željo, da bi se v bodoče proračun preč predložil v svrhu temeljiteje razprave v odsekih.

Predsednik Jelačin je zelo neokusno zavrčal g. Rebeka, češ da mu je njegovo izjavo napisal nekdo drugi in da je črna nehalnost, ako očita, da se zastavlja obrtništvu. Po njegovem mnenju je Zbornica dolžna samo vzdrževati zbornični aparat in zbornično poslopje, če pa vobira kaj v druge namene, stori to samo iz svoje dobre volje.

Gosp. Rebek je zahteval besedo zaradi osebnega pojasnila, ki mu je pa predsednik Jelačin ni hotel dati. To je zrevoltiralo celo svetnika g. Rojina, ki je zaklical, da nikakor ne gre, da bi se komu ne dala beseda radi stvarnega popravka.

Predsednik Jelačin se je vdal in je podelil besedo g. Rebeku, ki je izjavil, da je izjavio, ki jo je podal, izdelala njegova delegacija sporazumno z vrhovnim obrtniškim svetom in da ni bila sestavljena pod nobenim zunanijim vplivom. Končno je zavrčal očitek predsednika Jelačina, češ da je črna nehalnost od strani obrtnikov, ako kritizirajo proračun. Poudarjal je, da je v svoji izjavi zasledoval samo splošne gospodarske koristi.

Pri glasovanju je bil sprejet predlog z večino glasov, da se urvede za kritje stroškov 25% zbornična doklada. Nato so bile tudi sprejete resolucije obrtnega odseka.

Po sprejetju raznih samostojnih predlogov, ki so jih utemeljevali razni predlagatelji, je bila seja zaključena.

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: Sreda, 5. decembra 1928; katoličani: Saba; pravoslavni: 22. decembra, Filmon.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Ideal: »Besni reporter«.
Kino Matca: »Majske sanje«.
Miklavževi večeri: Na Taboru ob 16. za mladino in ob 20. za odrasle. — V Narodnem domu ob 17. za mladino, ob 20. za odrasle.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Sušnik, Marijin trg; Kuralt, Gosposvetska cesta.

Prosвета

Koncert pevskega zbora moravskih učiteljev v Ljubljani. Kakor že javljeno, priredil najboljši moški pevski zbor, pevski zbor moravskih učiteljev v Ljubljani koncert in sicer v soboto, dne 8. t. m. ob 20. uri zv. v dvorani hotela Union. Zbor Moravskih učiteljev se pravkar nahaja na koncertni turneji po Jugoslaviji, katero zaključuje ravno ljubljanski koncert. Na sporedu so sledeči zbori: B. Smetana: Pisen na mori; dr. A. Dvorak: Mlenc travnička. Hostina; dr. B. Vomačka: Vykriky; Janaček: 70.000; Suk: Raneny, Vraždiški Ban; Ostrčil: Zimki; K. Bendl: Svoj k svemu; Srbske pisane: Jelena, Kumovina; Slovačke pisne: F. Vach: Kebyse to; J. Pokorny: Tanjau. Na ta koncert opozarjamo vse prijatelje lepega zborove petja, saj bo ta koncert največja umetniška atrakcija letošnje sezone. Prodaja v Matični knjigarni.

Koncert pianista Ivana Noča. V ponedeljek, dne 10. t. m. se vrši v Filharmonični dvorani klavirski koncert s sledečimi sporedom: Bach-Noč: Orgelski koncert v a-molu, Rameau-Godovski: Sarabande in Rigadon. Brahms: Rapodija v h-molu in Balada v g-molu. Schumann: Karneval. Škerjanc: Klavirska skladba. Marx: List v album. Glazunov: Miniatura. Borodin: Au Couvent Debussy, Ples v e-duru. Liszt: Pagniljeva etuda. Vstopnice so od 45 Din navzdol v prodaji v Matični knjigarni.

Cankarjeva »Lepa Vida« v ljubljanski drami. V torek 11. decembra poteče deset let, odkar je umrl največji pisatelj in dramatik Ivan Cankar. Narodno gledališče proslavi obletnico njegove smrti z vprizoritvijo njegove drame »Lepa Vida«, ki pride letos prvič po vojni v poklicni izvedbi na slovenski oder. Leta 1922 so jo igrali prvokrat, od tistega časa pa so jo ponovili v Ljubljani samo študenjske tik po prevratu. Drama se godi v cukrarni, znani mrtvačnici, kjer sta umrla oba naša pesnika Kette in Murn. To bedno in žalostno življenje naših umetnikov, ki živijo in sanjajo samo od svoje umetnosti — Lepe Vide — in ki umirajo od hrepnenja, je opisal Cankar v tem delu z brezprimerno umetniško silo. Pri predstavi sodelujejo ge. Šaričeva, Mira Damljova, Marija Vera ter ge. Cesar, Debevc, Gregorin, Jan, Kralj in Levcar. Režijo ima g. Ciril Debevc.

»Aus der südslavischen Literatur« je naslov v nedeljski prilogi »Dichtung und Welt« v Prager Presse. Priloga je posvečena jugoslovenski literaturi in prinaša prevode pesmi, novele, izvirke iz raznih del itd. raznih jugoslovenskih pesnikov in pisateljev. Od naših so zastopani Oton Zupančič s prevodom »Molite sužnjave«, Pregelj z »Nikodemom« v podlistku pa je prispevek Frana Koblerja o najnovejši slovenski literaturi.

Dnevne vesti.

* Dostava «Slov. Naroda» v Škofjo Loko. Da ustreže številnim zahtevam in željam naročnikov iz Škofje Loke, je preskrbela uprava «Slov. Naroda», da bo prihajal list od danes dalje vedno še istega dne v Škofjo Loko. List bo ob 19. uri zvečer prilejal se s seboj lastnik avtobusa g. Pavel Strauss, trgovec v Škofji Loki. Naročniki naj dvignejo list pri njem takoj po prihodu avtobusa. V predprodaji se bo list dobil pri trgovcu g. M. Zigonu v Škofji Loki. — Naročnina za «Slov. Narod» znaša komaj 10 Din za vse one, ki so že naročniki «Jutrca», za ostale pa 20 Din. Nove naročnike sprejema uprava «Slov. Naroda» v Ljubljani, Knaifova ulica št. 5.

— Iz državne službe. Iz državne službe sta odpuščena računski inšpektor pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani Ivan Rus (na lastno prošnjo) in knjigovodja delegacije ministrstva financ v Ljubljani Josip Peterneš.

— V naše državljanstvo so sprejeti učitelji iz Borovnice Josip Fatur, mesarski pomočnik iz Spodnje Rečice Ivan Krivic, mehanik iz Trzica Ludvik Mesvačba, bančni uradnik iz Maribora Vasilij Mirk in zasebnica iz Maribora Edelhausen.

— Iz našega državljanstva so izstopili delavec Henrik Hrovatič, pristojen v Celju, zidar Emberšič, pristojen v Gorenjski Vrh, gostilničar Josip Gaber, pristojen v Serdici, delavec Josip Kranjc, pristojen v Duvljinah, Ana Pavlin, pristojna v Krži in privatna uradnica Pavlina Lopatič, pristojna v Cerklju.

— Akcija naših feministk. V soboto in v nedeljo so zborovale v Sarajevu zastopnice feministične alijanse iz cele države. Zastopana so bila ženska društva iz Zagreba, Ljubljane, Splita, Beograda in mnogih drugih mest. Konferenci je predsedovala g. Stebičeva iz Ljubljane. Vsi problemi so bili posvečeni utrditvi feministične organizacije. Sklenjeno je bilo, da mora vsaka organizacija proučiti ališne tičoe se probleme in predložiti konkretne predloge glavni skupščini. Sprejet je bil predlog, da se uprava feministične alijanse in uredništvo «Ženskega Pokreta» prenese v Sarajevu. Vse govornice o nesoglasjih v feministični alijanci so izmišljene. Sklenjeno je bilo, da razpiše list «Ženski Pokret» anketo o položaju žen v obrti, posebno pa žen, ki se pečajo z domačo industrijou.

— Naredba o izdelkih iz zlata, srebra in platine. Trgovinski minister je izdal naredbo o izdelkih iz zlata, srebra in platine, ki stopi v veljavo jutri in ki se glasi: Ni dovoljeno izdelovati predmete iz zlata, srebra ali platine v razmerju 250:1000. Izdelovalci ali prodajalci izdelkov iz zlata, srebra ali platine imajo lahko na skladišču ali v izložbah zalogo starih izdelkov iz zlata v razmerju 250:1000 najdelo do 1. maja 1929.

— Konferenca zastopnikov ljudskih vseučilišč. Uprava ljudskega vseučilišča v Beogradu vabi vsa ljudska vseučilišča v državi, da pošljejo svoje zastopnike na konferenco, ki se bo vršila v nedeljo 9. t. m. ob 10. dopoldne v novem poslopu beogradske univerze. Namen konferencie je, da pride med ljudskimi vseučilišči do tesnejših stikov, da bi bilo njihovo delo uspešneje. Na dnevnem redu bo obravnanje izmenjave predavateljev, nakupa projekcijskih aparatov, predlogi in referati posrednih zastopnikov, vprašanje knjižnice ljudskih vseučilišč itd.

— Za mrtve proglašeni. Deželno sodišče v Ljubljani je uvedlo postopanje, da se proglaše za mrtve posestnikov sin Jožef Kamnikar z Rudnika, posestnikov sin Franc Inthar iz Krempelj, posestnik iz Puca Valen. Klemen, posestnik in kovač iz Račeve Andrej Starman, posestnik iz Kranja Konrad Fink, posestnikov sin iz Podpečci Janez Gruden, posestnik iz Sidola Franc Vrankar, rudar iz Podkrajca Rudolf Giuseppeini, posestnik iz Ljubojne Matevž Tominc, zidarski pomočnik z Glinc Jakob Kosi, premogar iz Izlak Jožef Kramar, posestnikov sin z Vač Avgust Mrva in posestnik iz Podmolnjaka Anton Lampič. Vsi razum Jožefa Kamnikarja, ki je odšel 1913 v Ameriko in se že več let ne javlja, so odšli začetkom vojne na bojišče, od koder se niso vrnili.

— Natečaj za sprejem 10 gojenk. Zavod za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani razpisuje natečaj za sprejem 10 gojenk za 6 mesečno teoretično - praktični tečaj o negi in prehrani dojenčkov. Pouk se prične 1. marca 1929 in bo trajal šest mesecev. Gojenke se bodo vzgajale za privatne negovalke in vzgojiteljice dojenčkov. Po končanem tečaju so namestitve po potrebi v rodbinah kot privatne negovalke. Prošnje je treba vložiti do 15. februarja 1929.

— Glavna skupščina JNU. 30. t. m. se bo vršila v Ljubljani letošnja glavna skupščina Jugoslovskega novinarskega združenja s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev skupščine in poročilo verificacijskega odbora. 2. Poročilo centralne uprave in sekciji. 3. Poročilo o imovini združenja in poročilo nadzornega odbora. 4. Absolutorij staremu odboru. 5. Predlog o izpremenbi pravil. 6. Volitev nove uprave in nadzornega odbora. 7. Predlogi.

— Konkurzi v novembru. V novembru je bilo 91 konkurzov in sicer v Hrvatski in Slavoniji 7, Srbiji in Črni gori 78, v Sloveniji in Dalmaciji 4, v Bosni in Hercegovini 1, v Vojvodini 1. Od začetka leta do konca novembra je bilo 830 konkurzov, lani v istem času pa 980. Število konkurzov se je torej znižalo za 150 ali 15,3%.

— Konkurni zakon. Komisija stalnega zakonodajnega sveta pri pravosodnem ministru, v kateri so vpokojeni državni svetnik Djoka Nestorovič, vseučiliški profesor iz Ljubljane dr. Anton Skumovič, vseučiliški profesor iz Zagreba dr. Srčkova Zuzila in vseučiliški profesor iz Beograda dr. Velizar Mitrovič, je sestavila definitivni tekst konkurznega zakona. Osnutek novega zakona pride v kratkem pred Narodno skupščino.

— Prijave dohodkov za odmero zgradarine (najmarine) za leto 1929 je vložiti najkasneje do 15. januarja 1929. Kdor ne bo pravočasno vložil, bo moral plačati višji davek in bo vsak odpis tega povška nedopusten. Tiskovine za te in vse druge davčne prijave se dobe v pisarni Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani, Salendrova 6 in v trgovini Ivana Bahovca, Stari trg št. 20, v Gospodarski pisarni Josipa Tribuča na Glincih, v trgovini Janko Rahnetja na Selu in v prodajalni I. Krajca, nasledniki, Novo mesto. Povsod drugod pa pri društvi hišnih posestnikov oziroma od njega določeni prodajalci.

— Smrtina kosa. Včeraj je umrl v Ljubljani višji oficijalni finančne prokurature in tajnik mesarske zadruge g. Rikard Müller. Pokojni je bil simpatičen mož, mirnega značaja. Pogreb bo jutri ob pol petih popoldne iz hiralnice sv. Jožefa na Vidovdanski cesti. — Danes je preminula v Ljubljani soproga krznarja in posestnika g. Lucija Taškara, roj. Ramovš. Bila je plemenita žena, v krogu svojih znancev in prijateljev splošno priljubljena. Pogreb bo jutri ob pol treh popoldne s Stare poti št. 13. Blag jima spomin! Težko prizadetim rodbinam naše iskreno sožalje!

— Pošta in tele. Po stanju 1. septembra t. l. je v področju ljubljanskega poštnega ravnanstva 166 državnih pošt na 201 pogodbenih pošta. V službi poštne uprave je 101 uradnik, med temi jih je 15 z visokoškolsko izobrazbo v I. kategoriji, ostalo osebje je pa nekaj v II. in nekaj v III. kategoriji državnih uradnikov. V poštni, brzojavni in telefonski službi je zaposlenih 633 uradnikov in uradnic III. kategorije in 125 uradnikov in uradnic III. kategorije, poleg teh je še 487 zvanikov in 142 služiteljev ter več število dnevničarjev in volonterk. Takih poštih uradov, na katerih se vrši poleg poštne tudi brzojavna in telefonska služba, je 139, na 66 poštah uradih se opravlja poleg poštne tudi brzojavna služba in na 38 poštah se vršijo poštni in pa telefonski posli, a 243 poštih uradov je še brez brzojavne in telefona.

— Litjsko Sokolsko društvo priredi danes zvečer ob 20 miklavževanje v Sokolskem domu. Pridite! Drevi je odprta pot vsem po mili volji; med angele ali pa — hudiče, Zabave bo povsod dovolj. Oder dobi za danes zvečer novo scenarjio.

— Vreme. Vremensko poročilo pravi, da bo pretežno oblačno in vedro vreme. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno. Temperatura je v Sloveniji nekoliko poskočila, v drugih krajih pa pada. Včeraj je bilo v Splitu 8, v Ljubljani 6, v Mariboru in Zagrebu 4, v Skoplju 3, v Beogradu 2 stopinj. Danes zjutraj je kazal barometer v Ljubljani 770 mm, temperatura je znašala 0 stopinj.

— Fotoaparate kupite najbolje pri Fr. P. Zajec, optik Ljubljana. Stari trg 9 53-T

— Pri slabosti in krčih je naravna «Franz Josef» grenčica najprijetnejše domače zdravilo, ki zmanjša vse neprijetne bolečine. Dopolni znamenitih ženskih zdravnikov nam priča, da so imeli vedno uspeh z uporabo vode «Franz Josef», ki dobrodejno vpliva na nežno žensko telo. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 26-T

Iz Ljubljane

— Iz Proslava šestdesetletnice dr. Ivana Regena. Zoološki inštitut ljubljanske univerze priredi v nedeljo, dne 9. decembra t. l. v zbornični dvorani univerze ob 11. dopoldne proslavo šestdesetletnice svetovno znamenitega, na Dunaju živečega slovenskega znanstvenika — zoologa in fiziologa dr. Ivana Regena. O zelo interesantnih rezultatih dolgoletnih raziskavanj slavljence bo predaval g. prof. dr. Pavel Groselj. Vsi, ki se zanimajo za prirodoslovne vede, se vabijo na proslavo, ki ima namen, naše občinstvo seznaniti z živlenskimi delom v znanstvenih krogih širom sveta priznanega slovenskega prirodoslovca.

— Iz Španski vicekonzul v Ljubljani. V Ljubljani je ustanovljen španski vicekonzulat. Španska vlada je imenovala za svojega častnega vicekonzula v Ljubljani g. Ernesta Hienega Španski vicekonzulat je nastanjen na Dunajski cesti št. 15, II. nadstropje.

— Iz Zadnji novi hiši ob Groharjevi cesti. Dr. prof. V. Peterlin si je zgradil enonadstropno vilo, ki je zdaj po večjem izdelana, a z ometom in ostalim delom se bo nadaljevalo spomladi. Tudi enonadstropna hiša dr. E. Jemca je po večini sezidana. V notranjosti se še vršijo manjša zidarska dela. Z ometom in drugim delom se bo po čakalo do pomladi. — Peterlinovo je sezidal mestni stavbenik H. Schell. Jemčevo hišo pa zidarski mojster I. Zigon.

— Iz Tudi Emonska cesta dobi lepše lice. Ob zapadni strani te ceste so se te dni porogali robniki od Rimske ceste pa do Aškerčeve ulice. Svet med cesto in hodnikom se zdaj planira. Sedanj kameniti hodnik se spomladi odstrani ter napravi na njegovem mestu modern hodnik iz asfalta. Na planirani svet se zasade drevesa. Tako bo ta del Emonske ceste zelo olepšan.

— Iz Škratitinke v Ljubljani n. Dočim se je po nekaterih krajih in mestih pojavila škratitinka epidemije, je bila Ljubljana obvarovana te epidemije. Mestnemu fizikatu so bili prijavitelji le posamezni slučajji, zadnji 20. oktobra tako, da lahko rečemo, da v Ljubljani ni škratitinke. Tudi slučajji drugih nalezljivih boleznih so bili zelo redki. Rad škratitinke ni bil moten v mestu redni šolski pouk, kar se je zgodilo v Zagrebu. Po nekaterih krajih v ljubljanski okolici so na šolah radi škratitinke odredili obvezno cepljenje.

— Iz Ljubljanski trg. Vsako sredo običajni tržni dan je bil danes razmeroma živahen. Sadni trg je bil z ozirom na Miklavžovo bogato založen z lepimi jabolki, po katerih so gospodinjne marljivo segale. Cene so bile od 3.—8. Din. Na trgu so bile

tudi zadnje hruške po 5—10 Din. Tudi nekaj domačega kostaņa po 3 Din kg je bilo na prodaj. Na Trgu je bilo malo krompirja, okoli 16 malih voz po 1,25 Din kg, zeljnatih glav še v manjši množini; bil je samo 1 voz. Kakor zatrjujejo, je bila zadnji čas pokupljena velika množina zelja za kraje, kjer je suša uničila pridelek. Tako gre veliko zelja v notranjske kraje, kjer niso pridelali sploh nič zelja. Posameznim krajem Notranjske preti pomanjkanje najpotrebnejših živil radi letošnje suše. Dadašnji živinski sejem, prvi v mesecu, je bil prav dobro obiskan in kupčija živahna. Cene goveji živini so ostale neizpremenjene.

— Iz Priprave za Miklavžev večer. Na Miklavževem trgu je bilo snoči živahno vrvenje. Se živahnije življenje je zavladalo danes dopoldne, ko so prihajale skrbne mamice, da nakupijo za malčke raznih igrač in drobnarij. Ker je za nočjo pripravljeno nad 10 večjih Miklavževih večerov in prireditelj, imajo funkcijari raznih društev polno skrbi, da preskrbe vse potrebne kostume. Ker je letos prav lepo vreme, je pričakovati, da bodo obiski Miklavževih prireditev rekordni. Na Miklavževem sejmu klub silni gneči še ni bilo žepnih tatvin.

— Iz Miklavžev večer »Ljubljanskega Sokola«. Ljubljanski Sokol je ob priliki proslave 65 letnice svojega obstoja prejel med drugimi tudi naslednji brzojavni pozdrav iz nebes: »Pazljivo sem motril Vaše delo skozi celo leto. Čeprav nisem dobil vabila na Vašo slavnostno akademijo sem se je udeležil inkognito. Vse mi je ugajalo in vse je bilo prav. Zategadelj sem se odločil, da Vas posestim letos s posebnim slavnostnim spremstvom in tudi bogato obdarim. Sv. Miklavž.« — Odborniki bi prišli v veliko zadrego, če ne bi imeli v svoji sredi toliko izbornih rediteljev, ki bodo sv. Miklavžu in njegovemu spremstvu pripravili vse tako, kakor se njemu in njegovemu spremstvu spodobi. Ta dan bo dan plačila. Ob tej priliki bo odlikoval po zaslugah vse sokolske delavce. Zaradi tega je sveta dolžnost slehernega člana, da pride na ta večer po svojo zaslužno medaljo. Odlikovanja bodo podeljena vsem pravilno in pošteno. Prihod je javljen danes 5. t. m. in sicer za sokolsko mladino ob 5. dopoldne, za članstvo točno ob 8. zvečer. Po uradnih obredih se bo vršilo ljudsko veselje s plesom.

— Iz Sokol Šiška bo priredil Miklavžev večer v Kregarjevi dvorani ob 20. uri. Darila se sprejemajo dopoldne od 14. do 20. ure v dvorani. Vstopnina 5 Din za osebo. Otroci v spremstvu so prosti. Po nastopu prosta zabava. 928-n

— Iz Čajanka Družabnega odseka privatnih nameščencev ZPNJ se bo vršila v petek 7. t. m. v veliki dvorani hotela Uniona. Pričetek ob 20. uri. Godba »danzing band Merkur«. 927-n

— Iz Miklavžev večer »Atene« se vrši danes ob pol 6. uri popoldne v »arenici« Narodnega doma. Vhod s Tomanove ul. 926-n

— Iz Kadar govorimo o estetiki in o okusu, moramo omeniti tudi izložbo tvrdke »Adria«, zlasti pa njen izredno posrečen aranžma Miklavževe razstave. Izložba je res prekrasna in je pestra revija vseh kometičnih potrebščin ter tudi vsaki dami vse, kar ji poželj srce. In zato zna vsaka dama ceniti trud tvrdke »Adria«, ve, da je vedno in vsekdar dobro postrežena ter se rada tja potruči. 930-n

— Iz Miklavžev večer SK Ilirije. SK Ilirija priredi v soboto dne 8. t. m. v areni Narodnega doma svoj običajni Miklavžev večer. Ta prireditev slovi kot ena najlepših in najzabavnejših ter vrste v Ljubljani. Pred in po nastopu Miklavža se vrši ples, ki traja do 2. ure zjutraj. Pri prireditvi svira prvovrstni jazz-band g. Nagodeta. Atrakcija večera bo nastop Antona. Na to prireditev opozarjamo vse članstvo in prijatelje Ilirije. Darila se sprejemajo v soboto od 14. do 19. ure v Areni Narodnega doma. 929-n

— Iz Redni letni občni zbor SK Ilirije. — Odbor SK Ilirije sklicuje 17. redni letni občni zbor kluba, ki se vrši v petek, 14. t. m. ob 19.30 v velikem salonu restavracije »pri Levnu« Gosposvetska cesta 16. Dnevni red: 1. Poročilo o delovanju kluba v letu 1928; 2. Poročilo revizorjev; 3. Volitev novega odbora; 4. Smernice za bodočo poslovno dobo. — Otvoritev novega kopališča v sezoni 1929. — Slučajnosti. — Odbor SK Ilirije.

Iz Celja

— Mestna organizacija SDS za Celje ima v sredo 12. decembra ob pol 9. uri zvečer v mali dvorani Celjskega doma svoj strankin zbor z običajnim dnevnim redom. Somišljeniki se vabijo, da se zbora zanesljivo udeležijo.

— c Tatvine koles v našem mestu še niso ponehale. 3. t. m. ob 12 uri je zopet nekdo ukradel kolo znamke »Ipaak« vredno 750 Din posestnikemu sinu Francu Mirniku iz Medloga. Tatvine je osumljen neki F. M.

— c Podpore ubogim obrtnikom. Celjsko obrtno društvo razpisuje za Božič podpore za uboge in delanzežne obrtnike, kakor tudi za njih vdove in sirote. Pismene prošnje je vložiti do 15. v pisarni Obrtnega društva za Kresjio.

— c Zabavna lovska zgodba. V nedeljo 2. t. m. se je vrnil lovec g. K. iz Celja z lova. Zavil je naravnost v neko delikatesnico, da si bo na svojo lovsko srečo privoščil par kozarcev — upihnil je namreč življenje ubogemu zajcu. — Zajca je položil poleg miže na tla in se zamislil. Ni trajalo dolgo, kar se na nesrečo približa šaljiva postava gospoda F. do mize lovca K. Šaljivcu pade takoj v glavo »zlobnat« misel. Polastiti se neopažemo zajca in ga odnesti domov. Doma ga odere in kožo nabaše s slamo ter ga prinese nazaj v delikatesnico in ga neopaženo položi nazaj k lovčevim nogam. Jasno je, da je bil lovec presenečen, ko je pri odhodu hotel vzeť zajca s seboj. Pograbila ga je jeza in je zagnal svojo okrnjeno lovsko trofej po tleh. Kar se je dalje zgodilo, o tem kronika molči.

Velik finančni škandal v Franciji

Sleparije, pri katerih gre za 600 milijonov frankov. — Državno pravdnništvo je uvedlo preiskavo. — Prizadeti so večinoma mali vlagatelji.

Francoska javnost se zanima zadnje dni za konzorcij Marte Hanau, pri katerem gre baje za velike malverzacije in sleparije. Oblasti so že uvedle preiskavo, toda za enkrat še ni mogoče dobiti točnih informacij o stanju konzorcija in o višini poneverb. Vsi francoski listi obširno poročajo o tej aferi in tisk se je razdelil v štiri skupine.

V prvem taboru, ki je zelo agresiven, so Cotyjev glasilo »Ami di Peuple«, socialistični list »Populaire« in »Le Journal«. Ti listi pišejo, da prihaja na dan senzacionalna sleparija, pri kateri gre za 300 do 500 milijonov frankov. Gre baje izključno za vloge siromašnih slojev, ki bodo izgubili vse, kar so si s težkim trudom pridobili in prihranili.

V drugem taboru sta »Paris Midi« in socialistični radikalni list »Volonté«. Ta dva lista pišeta, da gre za kampanjo pariških finančnih magnatov proti mlademu in uspešno napredujočemu konzorciju Marte Hanau Bloch. »Paris Midi« opisuje Marto Hanau kot moderno ženo, ki posluje po ameriškem vzorcu, dočim piše Leon Blum v socialističnem listu »Populaire«, da je Marta Hanau gemjalna pustolovka.

V tretjem taboru je večina velikih listov, med njimi tudi »Temps« in »Information Financiere«. Ti listi naglašajo, da je treba počakati, kako se bo zadeva razvila in zato se vzdržujejo vsakih komentarjev.

V četrtem taboru sta dva kartelna lista »Quotidien« in »La Rumeur«, ki sta posodila svojčas svojo finančno rubriko omenjenemu konzorciju. »Quotidien« poroča, da do nadaljnjega finančne rubrike ne bo več imel in tudi »La Rumeur« zavzema slično stališče.

Za enkrat je znano samo to, da je bila uvedena na podlagi govorice o borznih krogih, ki so našle odmev tudi v ministrskem svetu, stroga preiskava o operacijah konzorcija Marte Hanau. Zadnje čase je ustanovila Marta Hanau pet finančnih družb z delniško glavnico

17 milijonov frankov, v katerih ima s svojim ločenim možem, znanim finančnikom Lazarom Blochom, zasigurano absolutno večino. Družbe so bile zelo dobro organizirane in za njihovo reklamo je bil ustanovljen finančno-politični tednik »Gazette du Franc et Nation«, kakor tudi zelo razširjena borzna konspendenčna publikacija »Interpresse«. Po informacijah tiska vodijo te družbe na eni strani borzne operacije, na drugi pa trgovino z nepremičninami. Družbe so izdale za 170 milijonov frankov Sodstot bonov in so obljubile vlagateljem do 40 odstotkov dividend. Dividendam po podpisnikom niso izplačale, marveč so jim dale kot nadomestilo svoje delnice, čijih težaj se je določal samovoljno. Kampanja proti tem finančnim družbam je imela za posledico, da so ljudje zahtevali svoj denar nazaj. Dobili so pa samo del svojih prihrankov. Najbolj žalostno je, da gre večinoma za siromašne ljudi, ki so izgubili vse premoženje.

V ponedeljek dopoldne je pozval zastopnik državnega pravdnika Praince k sebi Marto Hanau in je določil tri izvedence, ki bodo pregledali knjige njene konzorcija. Afera še ni pojasnjena in zato tudi tožba še ni bila vložena. Socialistični poslanec Chastanet je vložil v parlamentu interpelacijo, v kateri zahteva pojasnilo o nekaterih drznih finančnih operacijah, pri katerih so vlagatelji izgubili velik del svojega premoženja. Poslanec zahteva tudi, naj mu finančni minister pojasni, zakaj vlada mirno trpi, da finančniki in laži-novinarji varajo javnost z lažljivo reklamo. Ob enem zahteva, naj bo članom parlamenta in vlade prepovedano sodelovati v sumljivih finančnih podjetjih. O aferi s konzorcijem Hanau-Bloch se je vršila v ponedeljek seja v pravosodnem ministru. Ministrstvo je naprosilo guvernerja Narodne banke, naj poda o tem svojo sodbo. Vse kaže, da stoji Francija pred velikim finančnim škandalom, ki bo imel za mnoge vlagatelje težke posledice.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Zdravnik žrtev svojega poklica. — Pobijanje škrlatinke v Zagrebu. — Letalska nesreča. — Bridka usoda mladega Zagrebčana.

V Varaždinu je v torek dopoldne preminul tamošnji mestni fizik dr. Hinko Blau v starosti 62 let. Odlični zdravnik, ki je užival splošne simpatije v mestu, je postal žrtev svojega poklica. Pri zdravljenju nekega pacienta se je inficiral, nastalo je zastrupljenje, kateremu je kmalu podlegel. Pokojni je bil predsednik varaždinske izraelske občine, bil je predsednik in podpredsednik raznih društev ter se je z uspehom udeleževal v vsem javnem življenju. Zato je njegova nenadna smrt težko prizadela vse varaždinsko prebivalstvo.

Ker se v Zagrebu škrlatinke še vedno opasno širi, je včeraj o tem razpravljal tudi zagrebški občinski svet. Na seji je bilo sklenjeno škrlatinke na vsak način zaležiti in preprečiti njeno nadaljnje širjenje. Ker mestni fizikat zaradi nezadostnih sredstev svoje naloge v polni meri ni mogel vršiti, so se vsi govorniki strinjali v tem, da je treba fizikatu na vsak način staviti večje zneske na razpolago. Odslej bo prejel mestni fizikat izjemoma letno 85.000 Din dotacije v svrhu energičnega pobijanja škrlatinke.

V Hercegovini se je pripetila letalska nesreča, ki pa k sreči ni zahtevala človeških žrtev, a tudi materialna škoda je neznatna. Včeraj dopoldne se je dvignilo v zrak vojaško letalo »Breguet« XIX, da napravi polet na progl Mostar — Stolac — Čapljina — Metković — Ljubuški — Mostar. Letalo je upravljal pilot Rakič, a njegov izvidnik je bil narednik Karner. Tik pred ciljem sta zašla letalca v hud vihar. Pri Ljubuškem ju je zalotil močan veter, ki se je z letalom igral kakor z igračko. Toda letalo je vzdržalo vihar, kar je bila zasluga pilota, ki je dobro obvladal krmlivo. Toda nesreča ne počiva nikoli. Jedva je letalo ušlo silovitemu orkanu, je tik nad Mostarjem odpovedal motor. Letalca sta bila v višini 1000 metrov. Pilotu se je sicer za hip posrečilo, da je obdržal aeroplan v zraku, toda kmalu se je moral spustiti. Ozrl se je za primernim prostorom in sklenil je smiselnosti se na tamošnje sporno igrišče. Ker je pa motor odpovedal, je letalo pri pristanku zadelo v drevo ob igrišču in strmoglavilo na tla ter se prevrnilo. Iz bližnje tobačne tvornice so takoj prihitali delavci na pomoč ter so potegnili oba pilota izpod letala. K sreči sta ostala oba nepoškodovana. Tudi aparat se je razmeroma malo poškodoval.

Pred zagrebškimi sodniki se je te dni zagovarjal zaradi tatvin 21letni Nikola Malurac. Malurac je star grešnik in njegova usoda je žalostna. Pred sodiščem je pripovedoval vse svoje trpklo življenje in videti je bilo, da ni sam kriv svoje nesreče. V mladosti je bil brez prave vzgoje. Vse, kar je imel od

doma, so bile batine. Ko je nekoliko odrasel, ga je oče poslal k sosedu kравe past. Domov se je vrnil šele čez par let. Zvedel je, da mu je mati umrla, a oče je vse imetje pogнал po grlu. Hotel je v šolo, pa ni imel sredstev. Zato je moral skrbeti za vsakdanji kruh. Sekal je drva, prodajal po kavarnah razglednice itd. Seveda se s tem ni mogel preživljati. Spaj je večinoma po kozolcih, zmrzoval je in stradal. Medtem je bil njegov oče radi vzloma obsojen na tri leta ječe. Iz zaporja je pisal sinu in ga prošil, naj mu pošlje denarja. Nikola si je mislil: Oče je le oče! Dobil je službo v kinu »Metropolis« in dasi je imel samo 500 Din mesečne plače, si je odtrgal od ust in je očetu vsak mesec pošiljal denar. Če ga ni imel, je delal dolgove. Zabredel pa je tako v dolgove, da je moral službo zapustiti. Zopet je pohajal po kavarnah, prodajal razglednice in delal okvirje. Sprva je še šlo in se je za silo nekako preživljal. Ko pa je bil izpuščen oče iz zaporja, je moral skrbeti tudi zani, zakaj v zaporu si je nakopal težko bolezen. Ni mu preostajalo drugega, nego da krađe. Izvršil je več manjših tatvin, dokler ga niso prijeli. Polnih 18 mesecev je preedel v preiskovalnem zaporu, obsojen je bila pa samo na tri mesece ječe. Čim se je vrnil iz zaporja, je bil zopet brez službe. Ničče ga ni hotel sprejeti v službo in bil je zopet prisiljen krasti. Tako je znova sedel na zatožni klopi v Mitroviči skumaj s sedmimi drugimi grešniki. Obsodili so ga na štiri leta ječe. Ker se je v zaporu lepo vedel, je imel več svobode. Ko je nekoč obolel, so ga oddali v bolnico, iz katere je pa pobegnil. Prišel je v Osijek, toda povsod so mu pokazali vrata, češ, saj imamo domačih delavcev dovolj! In zopet se je napotil v Zagreb. Tam so ga že poznali. Ni mu pač preostajalo drugega, nego krasti. Zato se je zdaj zagovarjal pred sodniki. Ko je končal svojo žalostno povest, ki je verna slika socialne bede, je rekel sodnikom: Prosim vas, bodite obzirni z menoj. Verujte mi, da se kesam, vem, kaj je jetniško življenje in svečano vam obljubljam, da ne bom nikoli več kradel, pa magari, da bi moral od gladu poginoti. Saj bi rad delal, pa me nihče noče! Očitajo mi tatvine, očitajo mi, da je moj oče lopov itd. A kdo me je vzgajal? Mar sem sam kriv, da sem zašel na kriva pota? Tako je končal Malurac. Toda paragrafi ne poznajo usmiljenja in tako je bil Malurac zopet obsojen na dve leti ječe.

— Nogometni turnir za Gosposvetski pokal. V soboto in nedeljo se vrši nogometni turnir za Gosposvetski pokal, na katerem sodelujejo SK Ilirija, Maribor, Svoboda, Reka, Grafika in Hermes. V soboto ob 13.30 igra ta Ilirija in Hermes, ob 14.45 Maribor in Svoboda. — V nedeljo ob 13.30 igra ta Grafika in Reka, a ob 14.45 Ilirija in Maribor.

Edzar Wallace:

Kdo je morilec?

Roman.

— Ne, ker ne morem pogrešiti nobenega moža. Sicer sem pa mislil, da bo najbolje, če se odpeljem sam k njemu in mu povem, kaj se je zgodilo. Ali pojdete z menoj?

— Ne vem, če bo v vašem avtomobilu za vse prostora. — je dejal Sokrates smejlj. Inspektor je bil ponosen na svoj avtomobil in takoj je začel pripovedovati neverjetno zgodbo, kako je odpeljal z njim pred meseci sedem redarjev v oddaljeni kraj, kjer je bilo vloženo v banko.

— Bob bo zelo presenečen in potrj, — je dejal Sokrates. — Bila sta dobra prijatelja in nedvomno nas privede na sled, kajti Bob je najspretnější detektiv, kar jih poznam.

— Čudno se mi zdi, da je postal Bob tako pobožen, — je dejal Mallet zamisljeno.

— Kaj je to kaj hudega? — je prispomnil Lexington.

— Človek nikoli ne ve, kaj naj si misli o Stoneu, — je dejal inspektor. Ogreje se za kako stvar, pa jo kmalu zavrne. Celu življenja ni izkoristil. Še vedno je samec.

Sokrates se je spomnil opazke Johna Mandlea, da dela Bob vse za javnost, dejal pa ni ničesar.

— Na misijonarskem shodu bo govoril, — je pripovedoval inspektor. — Njegovo ime je na vseh lepakih v Godalmingu. Zdi se mi pa, da je za pridigarja premalo resen.

— Človek je lahko vesel in pobožen, — je odgovoril Sokrates smejlj. Šli so po dolgem drevoredu in na koncu so zagledali Knežji dvorec, mnogo lepše in večje poslopje, nego je bil dom Johna Mandlea.

— Star samec je, — je ponovil inspektor.

— Takoj se prepričamo, če zgodaj vstaja, — je dejal Sokrates in pritisnil na zvonec.

Zdelo se je, da vstaja tudi Stone tako pozno, kakor njegov prijatelj. Laka je povedal, da gospod doslej še ni zvonil, da bi mu prinesel vodo za britje.

— Moram nemudoma govoriti z njim, — je dejal Sokrates. — Kje je njegova soba?

Lakai ni hotel takoj povedati.

— Ali sta dobra prijatelja, gospod? Moj gospod namreč nima rad, da ga kdo moti.

Sele zdaj je opazil inspektorja.

— Dobro jutro, gospod Mallet. Ali smem odvesti tega gospoda v gospodarjevo sobo? Saj veste, gospod Stone je velik čudak. Nerad sprejema v svoji hiši tuje.

— Torej se tudi on boji, — je pomislil Sokrates.

— Vse je v redu, Jackson, — je dejal Mallet. — Ta gospod je Stonejev prijatelj.

Lakai jih je odvedel po širokih stopnicah in praznem hodniku do prvih vrat.

— Tu je gospodova soba, — je dejal in potrkal. Nihče se ni odzval. Ker ni bilo odgovora, je pritisnil na kljuko. Vrata so bila zaklenjena. Znova je potrkal in se prestrašeno ozrl na Sokrata.

— Ta soba nima drugih vrat? — je vprašal Sokrates.

— Skozi kopalnico se tudi pride v njo. Tu, gospod, — je dejal in pokazal na vrata. Ta niso bila zaklenjena in tudi vrata v Bobovo spalnico so bila samo priprta. Sokrates je previdno pritisnil na kljuko in stopil v sobo. Ves presenečen je obstal, kajti Bob je ležal v pižami zvezan na divanu in usta je imel zamašena z robcem. Noge in roke so bile trdno zvezane tako, da se ni mogel ganiti.

Bob je odkimal z glavo.

— Saj pravim, da jih nisem videl.

— Koliko je bila ura, ko so vdrlj v sobo?

Bob si je mel komolce in gočrnjal.

— Vrag jih vzemi! — je dejal. — Da bi imel vsaj puško. — Koliko je bila ura, praviš? Kakaj, če se ne motim, je bilo popolnčič ali malo pozneje. Spal sem že.

Trajalo je dokaj dolgo, predno se je zavedel, in šele ko se je oblekel in prišel v jedilnico, mu je Sokrates povedal, kaj se je zgodilo z Mandlejem. Bob je med pripovedovanjem ves čas molčal, potem je pa povsíl glavo in zrl nemo pred se.

— To je strašno, grozno, — je zajekljajal.

— Ali je imel John sovražnike?

— Oba sva imela sovražnike, obema so grozili.

— V pisnih?

— Bob Stone je prikimal.

— Pred tednom sva dobila oba enaka grožilna pisma. Jaz sem dobil dopisnico, ki sem jo pa žal raztrgal. Nekdo mi je pisal, da mi preti nesreča. Za grožnjo se nisem zmenil in dopisnico sem vrnil v peč. Zdi se mi, da so neznančič istočasno svarili tudi Johna, toda bil je vedno tak čudak, da mi ni ničesar povedal. Samo iz njegovega vedenja sem sklepal, da je tudi on dobil svarilno pismo.

Ko je inspektor odšel in so ostali sami, je dejal Sokrates brez ovinkov:

— Zdaj pa priznaj, Bob, da nima pomena tajiti. Oba, ti in John, sta se nečesa strašno bala.

— Kako to veš? — je vprašal Bob presenečeno.

— Po tem, da sta se zavarovala. John Mandle je bil obdan s pastmi in električnimi zvonci, ti imaš pa posebne zvonce na oknih, ki te lahko vsak čas zbude.

Bob Stone se je v zadregi nasmehnil.

— Dragi Sokrate, ostal si, kakršen si bil. Torej si jih opazil? Da, dobro sem se zavaroval.

— Proti komu?

— Proti Velikemu Neznancu.

Stoneov glas je zvenel zelo dobrohotno in vzdihnil v Sokratu toliko domnev, da ni hotel več govoriti o tem.

— Misliš, da je Veliki Neznaneč umoril Johna Mandlea? — je vprašal Sokrates brez ovinkov. Stone je nekaj časa molčal, potem je pa zašepetal.

— Tudi jaz bom imel opraviti z njim.

Sam ga poiščem.

Sokrates je prikimal z glavo.

— To pomeni, da ne potrebuješ moje pomoči.

Bob je odkimal z glavo.

— Ne, tako nisem mislil, toda poiščem ga sam.

— Ali poznaš Jetheroca?

— Jetheroca?

Bob ga je začudeno pogledal.

— Misliš moža, ki prebiva v Beli hiši? Ne, ne vem o njem mnogo, razen da je dober Mollyn prijatelj. Peča se za zabavo z botaniko, ki tudi Molly zanima. Srečala sva se nekoč na izprehodu. John ni nikoli odobravajl tega prijateljstva, toda zdi se mi, da je Jetheroc bolj ljubil in spoštoval dekleta, nego John, ki je bil z njo zelo grob.

— Ljubiš Molly, kaj ne?

Bobu se je zjasnil obraz.

— Da! — je odgovoril mirno. — Morda se ti zdi smešno, da se zaljubi štiriinpetdesletni mož v dvaindvaj-

setletno mladenko, toda imam to nemernu rad. Dekle je res zelo dražestno.

— Ti gotovo nisi odobravajl menega prijateljstva z Jetherocom.

— Zakaj pa ne? — je vprašal Bob malomarno. Ali imaš kaj proti njemu?

NOGAVICE z ŽIGOM KLJUČ

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Sledeče srečke drž. razredne loterije

kupljene pri Zadrugi hranilnici, r. z. z. o. z., v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 19, so bile dne 29. novembra 1928 izžrebane

Din 20.000 = 109.729

Din 4000 = 46.107

Din 2000	34.721,	40.533,	70.217,	99.711,	160.709,	109.805,	123.845,			
Din 500	5.755,	7.511,	7.514,	7.533,	7.563,	7.607,	7.647,	10.807,	10.864,	10.896,
10.923,	14.108,	20.012,	20.018,	20.022,	20.092,	20.111	20.134,	20.166,	30.927,	30.960,
30.985,	30.991,	34.619,	34.695,	34.774,	34.789,	40.509,	40.518,	40.524,	40.552,	40.691,
46.037,	46.048,	46.052,	46.095,	46.137,	46.172,	53.414,	53.204,	53.218,	53.270,	53.272,
53.305,	53.387,	66.629,	66.633,	70.228,	70.284,	70.295,	70.395,	84.508,	84.509,	84.560,
84.606,	84.628,	84.647,	84.682,	91.703,	91.707,	91.716,	91.745,	97.405,	99.717,	99.743,
99.837,	99.839,	99.870,	99.889,	100.706,	100.707,	100.749,	103.126,	103.130,	103.150,	103.152,
108.158,	108.191,	108.285,	108.287,	109.760,	109.774,	109.856,	115.642,	115.143,	115.659,	120.168,
120.289,	123.895,	123.905,	123.965,	7.623,						

Žrebanje dne 30. novembra 1928.

Din 2000	70.384,	97.419,	120.246,	120.281,						
Din 500	5.706,	5.730,	5.757,	7.543,	7.558,	7.588,	7.612,	7.683,	7.685,	10.871,
10.888,	10.922,	14.124,	14.127,	20.127,	20.128,	20.182,	30.901,	34.614,	34.643,	34.652,
34.688,	34.728,	34.795,	40.529,	40.569,	40.582,	46.015,	46.038,	46.082,	46.139,	46.142,
46.144,	53.463,	53.487,	58.243,	58.267,	58.284,	58.314,	58.340,	66.684,	70.238,	70.247,
70.256,	70.287,	84.505,	84.531,	84.666,	91.751,	91.763,	91.766,	97.407,	97.435,	97.436,
97.454,	97.497,	99.734,	99.754,	99.775,	99.877,	100.740,	103.127,	103.128,	103.188,	103.190,
103.196,	108.162,	108.189,	109.747,	109.763,	109.294,	109.813,	109.816,	109.818,	115.651,	120.157,
120.161,	120.175,	120.190,	120.206,	123.842,	123.867,	123.894,	16.014,	15.403,	69.811,	122.034,
15.425,	15.426,	121.137,	16.021,							

Izžrebane srečke na dobitke Din 500 sprejemamo v zameno za neizžrebane XVII. kola. Kdor želi igrati v novem kolu naj nam pošlje takoj izžrebano srečko, da mu pošljemo novo, ki bo z izžrebanim zneskom plačana že za vseh 5 razredov.

Zadruga hranilnica r. z. z. o. z., Ljubljana Sv. Petra cesta 19.

TOVARNA PERILA GENICA VOJSKA, Ljubljana, Gosposka ulica 16,

Izdeluje najfinejše moško in damsko perilo, pijame in bluže. Delavsko perilo vedno v zalogi. Najnovejši izum modernika (steznik) za dame. Sprejema se gumbnice in entlanje na stroj v najkrajšem času.

Za Miklavževa darila / / / Znižane cene!

Velika izbira: zepuh, robcev, rokavic, NOGAVIC FLOR in VOL-puloverij, opice za dame in gospode, svileni šal. Sraice, ovratnike, kravate, DISECA MILA. — Kompletne potrebščine za stivilje, krojače, čevljarje in tapetnike. — Vezanine in čipke

pri **Josip Petelinč, Ljubljana** 83
blizu Prešernovega spomenika (ob vodi)
Oglejte si zalogo in se boste prepričali!

Miklavževo darilo je kvalitetni šivalni stroj „GRITZNER“ in „ADLER“ najlepše opreme, edina tovarniška zaloga pri **JOSIP PETELINC LJUBLJANA** Nizke cene. Plačljivo tudi na obroke.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša srčno ljubljená soproga, gospa

Lucija Taškar, roj. Ramovš
soproga krznarja in posestnika

dne 5. decembra 1928, po dolgem in mučnem trpljenju, previdna s tolažili sv. vere, mirno odšla v večnost.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v četrtek, dne 6. decembra 1928, ob 1/2 3. uri popoldne, od doma žalosti, Stara pot št. 13 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 5. decembra 1928.
Globoko žalujoči ostali.

PUH - PERJE R. MIKLAUČ LJUBLJANA

Kupimo

3 do 4 vagonov 25 m/m 4, 5 in 6 m dolge lepe, suhe smrekove **N. X F. deske** (ladijski tlak) za takojšnjo ali kasnejšo dobavo. Podrobne ponudbe na: VARGA in RAČMANJ, trgovci lesa, SUBOTICA.

Zastopnika

vinske stroke za vso Slovenijo išče renomirana vinska veletrgovina. Vpoštev pridejo le najboljše moči s prama referencami in označbo dosedanjega službovanja. — Nastop 1. januarja 1929. Cenjene ponudbe s zahtevkom plače naj se pošljejo na ALOMA COMPANY, LJUBLJANA pod „VINO“.

AKVIZITERJA vpokojenja

agilnega, za nabiranje inseratov, proti dobri proviziji se takoj sprejme. Ponudbe na upravo „Slov. Naroda“ po: „DOBER ZASL ŽEK 2050“.

Dr. med. Ludovik Zalar
Elza Zalar roj. Schmidt
poročena
Ljubljana 4./12. 1928 Berlin

Potrji žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da nas je naš dragi soprog, papa, sin, brat, stric in svaki, gospod

Rihard Müller
višji oficijal fin. prokurat. in tajnik mesarske zadruge

dne 4. t. m. po dolgi, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, za vedno zapustil. Pogreb dragega pokojnika se vrši v četrtek, dne 6. decembra 1928, ob 1/2 5. uri popoldne iz hiranične sv. Jožefa na Vidovdanski cesti na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 5. decembra 1928.
Globoko žalujoči ostali.

Tovarna umetnega cvetja in mrtvaških prtov **F. STERN, Zagreb ILICA 44. preje Mira** Pajčolani (šlaere) za neveste.

Za krojače **NOVA VELIKA** Za krojače!

Knjiga krojaštva

za samouke o pri krojevanju moških oblačil

A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7

Čaj „Dva Lengera“

V ORIGINALNEM PAKOVANJU ZNANE SVETOVNE RUSKE FIRME GUBKIN - KUZNECOV osnovane 1843. l. v Moskvi.

Z analizo je potrjeno, da čaju ni pridejana nobena primes ali barva. Prodaja se v vsaki boljši kolonijalni prodajalni.

Generalno zastopstvo „Slovenska Uzakajnost“ Beograd, Frankopanova 24. — Fah 136. Cenik na zahtevo pošljemo samo trgovcem.

Centrala: The Asiatic Trading Corporation, London.